

Utlysning av midler til leirskoler som vil tilby seteraktiviteter

Norsk Seterkultur ønsker at flest mulig barn får oppleve og/eller bli kjent med seterlivet på en eller annen måte. Setra er spesielt godt egnet for barn til å lære om sammenhenger. Både beitende husdyr i nærområdet og at det er relativt enkelt å lage spiselige og gode produkt av melk, gjør at setra er spesielt godt egnet som pedagogisk arena. Gjennom enkle aktiviteter vil elevene raskt oppfatte hvor maten kommer fra, lære om mattradisjoner, bærekraftig matproduksjon, høsting fra utmarka før og nå, om våre økologiske fotavtrykk, samspill mellom mennesker/dyr og natur/ og dyrevelferd for å nevne noe.

Norsk Seterkultur har i 2022 fått midler fra Sparebankstiftelsen nettopp for å knytte flere barn og unge til seterlivet. *Norsk Seterkultur* har derfor anledning både til å utvikle konsept og gi støtte til organisasjoner og enkeltpersoner som kan bidra til at flere barn og unge kan oppleve seterlivet.

Leirskolene er hvert år i kontakt med et helt årskull elever, og er i en unik posisjon til å formidle viktige verdigrunnlag til barn gjennom aktiviteter. *Norsk Seterkultur* ønsker derfor at flere leirskoler, gjerne lokalisert i utmarksbeiteområder, bruker muligheten til å koble barna til seterlivet. *Norsk Seterkultur* vil i første omgang bruke Brennabu Leirskole som pilotprosjekt for å utvikle et pedagogisk opplegg for seg selv og andre leirskoler. Aktivitetene skal iverksettes sommeren 2022.

Videre vil *Norsk Seterkultur* lyse ut et engangstilskudd til leirskoler som vil komme i gang med opplegg knytta til seteraktivitet. Det kan være til innkjøp av utstyr og utvikling/etablering av opplegg.

Aktuelle opplegg kan deles etter to hovedprinsipper:

1. Besøke en seter

Hvis leirskolen ligger i eller i nærheten av et seterområde, kan leirskolen undersøke om det det kan etableres en besøksavtale med seteren.

Norsk Seterkultur vil også kunne utarbeide forslag til opplegg for besøkssetre og utlyse engangsstøtte for setre som vil starte opp som besøksseter for skoler, den kulturelle skolesekken, leirskoler og friluftsskoler m.fl.

Barna bør få innføring i grunnprinsippene for ressursgrunnlag og seterdrift som høstingskultur. Videre bør barna ta del i dyre- og melkestell. Setra var på mange måter barnas rike, og de kan godt introduseres til oppgaver som barna tok del i på setra, barneleker, sang, musikk, eventyr og fortellinger. Alle setre har historier og handlinger knytta til de hulder/haugafolk/ underjordiske hvis man graver litt. Ritualer som for eksempel å varsle før du heller ut vann og aldri slå ut varmt vann kan også brukes som en pedagogisk inngang for å formidle respekt for natur og dyr.

Leirskolene kan søke engangstilskudd for etablering og utarbeiding av undervisningsopplegg

2. Etablere seteropplevelser ved Leirskolen

Her kreves det gjerne en arbeidsinnsats for å etablere en arena for reelle seteraktiviteter. Det kan f.eks. være aktuelt å leie beitedyr i mindre omfang. Både kalv og kopplam er aktuelle fordi de trenger mindre plass og daglig stell. Videre er det aktuelt å foredle melk på leirskolen, gjerne etter lokal tradisjon.

Melkeprodusenter må ha godkjenning for å selge melk direkte. Det kan derfor være aktuelt å kjøpe fra TINE. Foredling av melk til matprodukter bør gjøres i samråd med mattilsynet. For mer kunnskap om lokal tradisjon kan Norsk Seterkultur være behjelpelig.

Brennabu leirskole er pilot i dette prosjektet og kan brukes som rådgiver. Det kan også være aktuelt at en eller flere av lærerne delta på ystekurs.

Videre er *Norsk Seterkultur* opptatt av seterdrift i sammenheng med høsting av utmarksressursene generelt. Flere steder har seterdrifta oppstått etter behov som en følge av andre aktiviteter i fjellet, som ferdsel eller jernutvinning. Seterdrifta kan derfor med fordel settes inn i en større kontekst for ressursutnytting. *Norsk Seterkultur* vil derfor også støtte tiltak der seterdrifta får en sekundær, men livsnødvendig rolle, som for eksempel ved jernutvinning.

Type tiltak det kan søkes støtte til

Arbeid/rigging av prosjekt

- Utarbeide aktivitetsplan.
- Deltakelse på kurs.
- Etablere sommerbeite for husdyr som sau/kopplam, geit, ku (f.eks. ammeku dersom melking ikke er aktuelt), kalv og/eller gris. (Grisen var ofte med på setra og fikk gjerne myse, rester og ost som gikk feil mm)
- Etablere avtale med dyreeiere.
- Etablere avtale med TINE eller godkjent produsent om kjøp av melk til foredling. Kjøp av melk fra bonde må være godkjent av mattilsynet,
- Innkjøp av utstyr, for eksempel separator, kinne, enkelt ysteutstyr.
- Aktivisere historie og kulturminner som kan ses i sammenheng med seterdrift, som for eksempel jernvinning, kullgroper, torvuttak (brensel), utmarksslåtter i seterområder o.l.

Økonomiske rammer

Maksimalt tilskudd er kr 40.000,-

Egenandel i form av egeninnsats og/eller midler er 50% av tilskuddsbeløpet.

Det kan også søkes om tilskudd til større prosjekter. Ta kontakt med Norsk Seterdrift før slik søknad sendes

Tiltaket skal gjennomføres innen 31.12.23

Det skal leveres sluttrapport med dokumentasjon, for eksempel i form av bilder.

Søknadsfrist 31.oktober 2022

Søknad sendes:

Norsk seterkultur

Valdres Natur- og Kulturpark

Valdres næringshage

Skrautvålvegen 77

2900 Fagernes

Spørsmål i forbindelse med søknad kan sendes til seter@seterkultur.no